

Mešnice, ki so jih odprli mešar-
ski pomočniki dozdaj, ostanejo
mogoče odprejo že katero, da bo
do v bodočnosti zavarovani proti
trmoglavosti mešarskih mojstrov.

RUTHENBERG OPROŠČEN.
Cleveland, O. — C. E. Ruthen-
berg, voditelj komunistične stranke
v Ohiju, je bil pred par dnevi
pred sodiščem na obtožbo, da je
izrazil izgrede in poboje pri prvih
majskih demonstracijah zadnjega
spomladi. Perota ga je oprostila.

Najboljše se bo videl mrk v d
avi Teksasa, kajti mesec bo p
kril solnce, okoli temne luni
plošče bo pa žarel svetel soln
broč.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjena država (vključno Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum tiskanja: 1. pr. (November 30-19) poleg valga imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Posvetite je pravilno, da se vam ne ustavi list.

ŽELEZNIŠKI RAVNATELJI SO ZNALI NAPELJATI
VODO NA MLIN PRIVATNIH INTERESOV.

Ko je bila vlada primorana prevzeti ameriške železnice v vojnem času, ker je nastal vsled privatne kontrole na njih tak kaos, da se je bilo bati, da odpove v najbolj kritičnem trenutku železniški obrat, je zavladal med privatnimi železniškimi interesi velik strah. Bili so se, da ne pridejo železnice nikdar več pod privatno kontrolo. Takoj jim je bilo jasno, da se more nekaj zgoditi, kar napravi vladno kontrolo nad železnicami nepriljubljeno pri ljudstvu.

Vlada je prevzela kontrolo nad železnicami, toda ostali so železniški ravnatelji, ki so jih nastavili privatni interes in ki so imeli velik vpliv na železniški obrat.

Kongresnik George Huddleston je predložil resolucijo zbornici, da se uvede preiskava o razmerah na ameriških železnicah. Rezolucija je bila potisnena v odsekov predale, iz katerih ne pride nikdar več na svetlo. Vprav takrat, ko je bila vložena resolucija, je prevladavalo mnenje, če se uvede preiskava, da bo dokazana reč, da so ves nered na železnicah zakrivali privatni železniški ravnatelji. Tudi Glenn E. Plumb, oče načrta za nacionaliziranje ameriških železnic, je izrekel težko obtožbo pred senatnim odsekom proti privatni železniški upravi.

Železničarji, ki opravljajo službo na železnicah, seveda najbolj dobro poznajo škodljive spletke privatnih železniških ravnateljev. Potnikom so nagažali z malimi šikanami in če je kdo vprašal, odkje to prihaja, je bil takoj izgovor pri rokah, to je vladna odredba. Na nekaterih vlakih so letošnje poletje odstranili pitno vodo iz železniških vozov. In če se je potnik pritožil, ker ni bilo pitne vode, so mu rekli, da je to delo vlade.

Nekaj voz so pustili nalašč umazanih, da je potnika preletel strah, ko je vstopil v voz.

Ti privatni železniški ravnatelji so šikanirali tudi prevažalce, da so imeli včasih velike izgube. In če so se prevažalci pritožili, je bila krivda odvaljena na vladno kontrolo železnic.

Nekaterim sprevodnikom in drugim železniškim uslužbencem so naložili preveč dela, drugim so ga pa odvzeli, da niso imeli kaj delati. Tako ravnanje je pa povzročilo splošno nezadovoljnost.

Na nekaterih zapadnih železnicah so prejemale uslužbenici premalo plače. Kadar so se pritožili, so jim pa rekli, da vlada ne dovolj nastavi zadostnega števila železniških uslužbencev. Danes seveda priznajo, da je uslužbenih več uslužbencev, kot jih je bilo kdaj prej.

Takih različnih šikan je bilo izvršenih na stotine z edinim namenom, da se ljudstvu pristudi vladna kontrola nad železnicami in da se vrnejo železnice zopet pod privatno kontrolo.

Nekateri železničarji trdijo, če bi se uvedla nepristranska preiskava, bi odkrila, da bi železnice ne imele najmanjšega deficita, ako bi bile pravilno upravljane.

Zdi se, da so privatni interesi dosegli svoj namen. Ali če privatni interesi sodijo, da ostane resnica zakrita za večne čase, se motijo. Zanimanje za nacionaliziranje ameriških železnic je pričelo naraščati med ameriškim ljudstvom, ker je pričelo spoznavati, da so privatni železniški ravnatelji vpričo velike šikan, da tako agitirajo proti nacionaliziranju železnic. Če pri prihodnjih predsedniških volitvah bo nacionalizacija ameriških železnic igrala veliko vlogo in veselje privatnih interesov nad uspehi, ki so bili doseženi s spletkami, bo menda prav kratko.

Kaj bi se zgodilo, če bi vsi postali trgovci? — Čudno vprašanje, kajne? Ali to vprašanje je na mestu, kadar vstajajo novi modrijani in hočejo dokazati, da je imel vsak človek priliko postati trgovec. Pritrdimo, da so modrijani zapisali resnico, ko so pisali o enakih trgovskih prilikah za vse, da lahko odgovorimo na zastavljeno vprašanje. Modrijani, ki tako modrujejo, bi poginili žalostno vred z drugim trgovskim svetom, če bi pa prestali divji boj za obstanek z najmočnejšimi med najmočnejšimi, bi se pa pogreznili nazaj v prve čase civilizacije. Oprijeti bi se morali dela, če bi hoteli živeti. Tako bi prišli do prepričanja, da je delo potrebno za življenje, kot pa trgovina.

DOPISI.

Girard, Kans. — Iz tukajšnje države se opazi le redko kdaj kak dopis. Kaj je vzrok, mi ni znano. Sedaj bi bil imel marsikaj dopisnik lep čas, da bi poslal kako poročilo med svet, da so tudi tukaj vsi premogariji na stavki.

Položaj premogarske stavke tukaj je isti, kot je bil prvi dan stavke. 12. novembra popoldan ob štirih, so pa vsi premogariji pričeli vabiti na delo z zateglimi ključni parne piščalke ter so se ne navadno dolgo tulili. Delavci so pa pričeli izpraševati drug drugega: "Ti boš šel jutri na štiti? Kaj boš pa delal? Ali boš brušil klad ali boš groknet predrl?" In se smejali. Drugi dan je pa v resnici marsikdo šel na — lov, da si pripravi sveže zajetje pečenke za večerjo. V rov se pa še ne mudi nobenemu, dokler ne bodo naši delodajalci pristali na naše zahteve.

Ko je prišlo poročilo, da je eksekutiva premogarske organizacije preklela stavko, je vladalo nekaj časa veliko nezadovoljstvo med premogariji, ker si niso bili popolnoma na jasnem, kaj naj pomeni to. Toda, ko jim je bil položaj jasen, so se pomirili.

Tukajšnji premogariji so mnenja, da jih nobena sila ne more prisiliti na delo, ako sami ne bodo šli v premogorove, in ako bi razmere morale ostati iste, kot so bile pred stavko, se bomo morali seliti kam drugam, kjer bodo boljše razmere, kot so tukaj.

Žena stavkarjev samo odločno na strani naših mož, ker alaba delavske razmere obetimo še takorekoč najbolj mi žene. Kajti, otroci vedno povprašujejo svoje matere po kruhu in vsaka delavčeva žena mora paziti na gospodarstvo. Ako ima moč slab zaslužek, občuti to najbolj žena. In vsled tega smo tudi za to, da se našim možem ngodi njih upravičena zahteva. — Žena stavkarja.

West Frankfort, Ill. — Stavkovni položaj v tukajšnji okolici je isti, kot je bil prvi dan. Kakor se bliži razne premogarije, nimajo nobenega veselja delati pod starih pogoji in bodo čakali izida konference v Washingtonu. Mnenja so, da jih niti s silo ne spravijo pod sedanjimi pogoji nazaj v rove. Delavci so popolnoma mirni in sploh bi ne bili opaziti, da so vsi premogariji na stavki, ako bi ne bili popolnoma mirni tudi rovi, ki sedaj počivajo.

Marsikdo se že vprašuje, kaj smo dosegli z zmago nad srednjeevropsko avtokracijo? Preteklo je že eno leto, ko je bilo podpisano premirje, miru pa še ni. Za naša vojna smo delavci dobivali vsakršne obljube, toda mesto, da bi jih izpolnili, nam jemljejo še tisto mrvice pravice in svobode, kolikor smo jih prej imeli. Oni, ki so največ žrtvovali v zadnji vojni, so najbolj ogroženi. Oni, ki so napravili milijone dobljeka od zadnje vojne in ga še vedno iziskajo iz revnega ljudstva, pa uživajo vso protekcijo in vse pravice. Iz poteka sedanjih dogodkov se razvidi, da smo delavci popolnoma brezpravi in da nekateri hočejo uvesti iste razmere, kakršne so bile v južnih državah pred državljansko vojno. Delavci, ki zahtevajo košček boljega kruha in plačo, s katero bi se pošteno preživeli, sodnijsko preganjajo, aretacije so na dnevnem redu in sploh prenašati morajo vse persekucije. Listi, ki si iz tega kujejo svoj dobljček, pajoje na vse načine delavce ter jim podtikajo vsakovrstne zločine, akoravno je že bilo dokazano, da so storili vse to le najeti ničvredneži na povelje onih, ki imajo vsespovod zakone in postavo na jeziku, ako jim je to v prilog. Merodajni faktorji se na vse načine trudijo, da bi uvedli normalne razmere, toda začetno ravno na nepravem mestu. Mesto, da bi odpravili vsoke vsega nezadovoljstva, jih pa še pomnožujejo.

V veliki meri je pa delavstvo samo varok vsega tega, ker se ni zanimalo za politiko in prepustilo vse svojia izkoriščevalcem. Dobro se se spominjam, kako nasprotni so bili delavci politični organizaciji in se niso niti najmanj brigali za volitve. Vse to se mašuje sedaj nad nami. Ako bi se delavci že prej zanimali za volitve, se politično organizirali, bi ne bile sedaj te razmere, kot so. In ravno sedanjí dogodki so pričeli odpirati delavstvu oči in se pričeli spoznavati, da se morajo

organizirati in sicer strokovno in politično. Spoznali so, da so volitve zelo važne za vsakogar torej tudi za delavca. Dobro vedo, da bi imeli sedaj veliko lažje boje za svoje pravice, ako bi imeli svoje zastopnike v vseh javnih uradih in postavodajnih zbornicah. Kajti skupni interesi delajo vedno v svoj prid in torej zastopniki delodajalcev ne bodo nikdar ukrenili kaj v splošno korist delavcev. O na skupina ljudstva, ki ni nikdar okudla trpkost delavca, razumno, da ne more vedeti za delavčeve težnje.

Tukajšnja okrožna organizacija št. 959 "United Mine Workers of America" je izdala apel na vse svoje člane, da naj se zadržijo popolnoma mirno za časa stavke, da naj nikar ne prireajo nobenih shodov, ker bi valed tega lahko prišlo do nemirov. Kajti v mestu so se pojavili razni kompanijski agenti in razgrajali, katerih naloga je zanesi sovražstvo in prepire med delavstvom. Valed tega pozivam vse delavce: Izogibljite se vseh neznancev, brez ozira kako se bo legitimiral, ne spuščajte se z nobenim neznancom v pogovor. Obrnite vsakomu hrbet in ga odpravite popolnoma mirno. Kajti ti si so najeti, da bi zanesli razdor v organizacijo samo, napravili sovražstvo med, soseskimi narodnostmi, kot so to poskušali v Gary, Ind., in drugih krajih, kjer se vrši stavka. Svarim še enkrat, ogibljite se vseh tujcev in poslušajte samo one osebe, katere dobro poznate.

Da se premogariji preskrbijo za vsak slučaj dolge stavke, je organizacija preskrbela tri železniške vozove krompirja, katerega je razdelila po niski ceni med delavce. Kajti tukajšnji trgovci prodajajo krompir za več kot polovico dražje. — Frank Kalan.

West Newton, Pa. — Pod pritiskom sodnega odloka, s katerim se hoče ustrašiti premogarije, je eksekutiva premogarske organizacije preklela stavko premogarijev. Toda premogariji so ostali doma, kakor se razvdi iz poročil raznih listov, in čakajo izida konference, katere se sedaj vrši v Washingtonu. S tem hočejo dokazati svetu, da ni resnica, da stavka in na stavko pozivlja samo nekaj nezadovoljnejev, ampak da smo vsi do zadnjega moža kate, da so tudi premogariji upravičeni do življenja, do kakršnega ima vsako človeško bitje pravico.

Razumno, da si premogarski baroni manejo od veselja roke, ker je bil izdan dotični sodnijski odlok, misleči, da je zmaga že na njih strani ter si že v duhu štejejo milijone, katere si zopet mislijo iztisniti iz krvavih žuljev premogarijev. Toda, najbrže si delajo račune brez krčmarja, ker bo pravica zmagala in smo popolnoma prepričani, da dobimo naše upravičene zahteve, da moremo živeti življenje, kakršno se spodobi za človeka. Ljudje, za katere mi garamo in jim v potu svojega obraza globoko pod zemljo in v vedni smrti nevarnosti kupimo milijone, nočejo ničesar slišati naših upravičenih zahtevah.

Ako bi se premogariji uklopili volji premogarskih baronov, bi takoj nastale razmere kakršne so bile pred državljansko vojno! Tedaj je bila ta vojna brez pomena in zastoj bi bile vse velike žrtve, katere so morale prenesti takratne severne ameriške države v boj zoper suženjstvo. Zavrgli bi ideje, za katere se je boril Abraham Lincoln. In mi premogariji se moramo boriti ravno tako za svete principe osebne svobode, kot so se bojevali za odpravo suženjstva v Zdr. državah.

Vse delavce pa moram opozoriti na nekaj, za kar je, kakor se razvdi iz sedanjega poteka razmer, vse premalo zanimanja med vsimi delavci, in to je politična organizacija. Kajti delavci brez politične organizacije, je kakor čoln brez vesla na razburkanem morju. Ko bi bili delavci v Ameriki dovolj politično organizirani ter imeli svoje zastopnike v senatni in kongresni zbornici, zastopnike v postavodajni zbornici in sploh v vseh javnih uradih, bi imeli lahko boje za zboljšanje razmer. Ker se pa delavci kljub vsem prošnjam in pozivom nočejo in nečejo politično organizirati, jih danes tepe bič, katerega si sami pletejo, ker volijo v vse javne urade in postavodajne zbornice svoje nasprotnike in izkoriščevalce. Največje zlo pri vsem tem je pa, da ta bič pada

tudi po hrbtih onih, ki niso niti najmanj krivi vseh teh sedanjih razmer. Valed tega priporočam vsem delavcem, čitajte dobre knjige in časnike, organizirajte se politično in strokovno, kajti le na ta način je mogoče zboljšati naš tužni položaj. Brez izobrazbe se ne more napredovati in je priprostemu delavcu še bolj potrebna kot vsakemu drugemu. S čitanjem dobrih in poučnih knjig ter listov se človek najbolj izobražuje in kmalo izprevidi, kako potrebna je delavcu politična organizacija. To sam dobro vem iz lastne izkušnje. Sedaj ko imamo dovolj časa, priporočam in pozivljim vse rojake, pridno čitajte dobro čtivo.

V ta namen je vpravni odbor tukajšnjega "Slovenskega doma" naročil več dobrih delavčevih časopisov, da imajo priliko vsi tukajšnji rojaki čitati, ker vsak posameznik ne more biti naročen na vse delavske liste. Ti časopisi so na razpolago vsakemu rojaku in jih lahko vsakdo čita. Valed tega pozivljam vse tukajšnje rojake, zahajajte v čitalnišne prostore "Slov. doma", čitajte liste in na na ta način si krajšate dolge zimске večere in se izobražujte. — J. L.

Willard, Wis. — Delo na farmah je sedaj takorekoč že končano in poljski pridelki, kateri so bili letos še dosti dobri, pospravljani. Valed tega se je pričela za nas farmarje doba počitnice in bomo imeli dovolj časa za prebiranje poučnih listov.

V eni zadnjih števil "Prosvete" sem čitala dopis iz Royaltona, Ill., v katerem dopisnik opisuje težavno delo na farmah in da celoto leto ni nobenih pravih dohodkov. Toda to ne odgovarja resnici. Resnica je, da moramo delati na farmah. Saj človek mora delati povsod, ako se hoče preživeti. Kajti mi priprosti delavci nismo tako srečni, da bi se lahko prištevali k onim, ki nič ne delajo ampak samo uživajo. Ako delamo, delamo iz svoje lastne volje in smo kmetskega dela navajeni že iz starega kraja. Kar se pa tiče dohodkov, pa omenim to-le: V tukajšnjem okraju smo ustanovili združeno sirarno in mlekarno, v katero dnevno oddajamo mleko in smetano. Kdor ima n. pr. deset krav, ta gotovo dobi mesečno okrog dvesto dolarjev. Ali ni že to lepa vsota? In brez vsakega velikega truda. Poleg tega so pa še drugi dohodki, za katere se farmarju ni treba tako truditi, kot pa delavcu za vsakdanji zaslužek. N. pr. pri živinoreji, praščijereji. Vsako leto se odpošlje precejšnjo množino krompirja v velika industrijska mesta, za katerega se dobi tudi lep denar. In sploh vsi poljski pridelki. Razumno, da nimamo vsak teden ali vsaka dva tedna plače, kot v tovarnah ali rudnikih. Omenjeni dopisnik hvali delo v tovarnah in rudnikih. Prosto mu. Tudi mi smo bili prej v industrijskih mestih kot pa na farmi in moj mož je delal v tovarni. S strahom sem vsak dan gledala kako so odpeljali kakoga ponesrečenega ali pa celo mrtvega delavca iz tovarne in vedno pazila, kam se bodo obrnili s ponesrečenem. In kako se morajo delavci truditi, da zaslužijo dovolj veliko plačo, da zamorejo preživeti sebe in svojo družino in so vedno odvisni od milosti delodajalca. Resnica je, da je človek pri svojem delu v nevarnosti, da se ponesreči, toda pri farmarskem delu je desetkrat bolj varen kot pa pri delu v tovarni ali rudniku. Da, tudi na farmah je odvisen zaslužek od dela in še nekaterih drugih okoliščin, katere ne morem natančno popisati. Toda je pa da ima delo celo leto in da je zaslužek tudi gotov in se mu ni treba bati, da bi izgubil delo in tako prišel v veliko nesrečo. Toda, za življenje pa vedno pridela vsak farmar dovolj in on bo vedno zadnji stradal.

Da, nekateri imajo v industrijskih mestih boljše in udobnejše življenje, toda vsi ne morejo imeti restavracij ali raznih agencij. Valed tega smo se pa tudi izselili na farme, kjer smo veliko bolj zadovoljni, kot smo bili prej. Ako pa ni kdo zadovoljen, mu pa ne moremo pomagati, ker pregovor pravi, da človek ni nikdar zadovoljen. — Karolina Zupančič.

Wilton, Sev. Dak. — Iz severne Dakote menda še ni bilo dopisa v "Prosveto", vsaj v zadnjem času ne. Valed tega hočem jaz nekoliko opisati tukajšnje razmere, katere pa niso povsem povoljne, kakor sploh v vseh Zdr. državah ne. Kajti tudi tukaj je premogarska stavka izbruhnila 8. novembra, ker se premogarski baroni niso hoteli pogajati s premogarskimi zastopniki. Na stavki smo do zadnjega premogarja vsi ter se borimo za iste cilje, kot v drugih državah, katere je zavzela zadnja premogarska konvencija v Clevelandu, namreč povišanje plače, boljše delavske razmere in krajši delavski dan. Češar smo popolnoma upravičeni.

Prvo jutro stavke je vlak, ki vozi premogarije do rogov, oblatno vozil tu mimo ter klical delavce, da bi vstopili ter se odpeljali na delo. Toda mi smo mu všli srečno pot in da naj nikar ne trati časa po nepotrebnem s postavljanjem na raznih postajah, ker se ne bo nihče pridružil. Kajti mi smo se odločili, da bomo vsajrali do kopca. Dokler se situacija ne izpremeni, ne svetujem nikomur, da bi sem prišel za delom.

Iz raznih poročil se razvdi, da je tukajšnji governor precej trdo stopil na prste premogovniškim baronom akoravno je naveden farmer. Iz tega se razvdi, kolike važnosti so volitve in da se delavci zavedajo, da lahko izboljšajo svoj položaj na najlažji način le na dan volitev. Vsakemu je še lahko znano, v koliko so se razmere v tukajšnji državi izpremenile v korist priproste delavca in farmarja, odkar imamo gubernorja izvoljenega od farmarjev in delavcev. Valed tega opozarjam ter apeliram na vse delavce, ki imate volilno pravico, da se udeležite volitev in glasujete za delavske kandidate in ne za kandidate, ki so sovražni delavcem. Nekaj dni pred volitvami in na dan volitev so vsi velemeščanski kandidati tako mehki z vsakim delavcem, da bi jih lahko otili okoli prsta. In kakaj? Edino radi tega, ker potrebujejo vaših glasov. Toda po končanih volitvah, ko zmagajo v volitvi, pa takoj pozabijo na vse obljube, ter pričnejo zopet preganjati delavce, hujakajo obče mnenje zoper delavce ter ob času stavke pošljejo armado in policijo nad delavce, ki se borijo za svoje pravice, da jih sujejo sem in tja ter pretepajo s koliki, njih žene in otroke. Vse to naj premisli vsakdo in potem naj odda svoj glas. Ko bi bili delavci in farmarji tako zavedni v vseh državah kot so tukaj, bi imeli delavci in farmarji veliko lažje boje za svoje pravice, kot jih imajo pa tako, ker so volili svoje nasprotnike, največkrat razne advokate, ki se toliko razumejo na delavčeve in farmarske težnje, kot zaje na boben, ako bi tudi hoteli delati v njih korist. Toda, vsi ti so izvoljeni od velebiznismanov ali na njihovi listi in delajo za iste.

O tukajšnjem farmarskem gubernorju naj omenim še to, da se radi tega, ker je governor, ni prav nič prevel ali da bi postal občen, kot so drugi. Ko je farmarska organizacija za tukajšnje okrožje priredila veliko ljudsko veselico na veselilnem prostoru ne daleč od tukaj, so odborniki te farmarske organizacije sklenili, da povabijo svojega gubernorja na to veselico, da napravi kratek govor. Deputacija se je takoj odpravila k gubernorju. Ko pridejo na njegov dom, jim žena pove, da je njen mož na polju in žanje pšenico in da naj gredo tja. Iz tega se razvdi, da je ostal še vedno farmar in da se zaveda svojega poklica ter da se ne obnaša tako prevzetno, kot se gubernorji v drugih državah. Ostal je priprosti farmar toda odločen zagovornik ljudskih pravic.

Tukaj se je pričela že prava sibirski zima in sneg naletuje vsaki dan. Burja pa pše svoj zimski ples in se igra s snežinkami. Kak dan pada sneg tako gost, da se ne vidi niti pet korakov daleč. Sicer pa imamo dovolj časa posadati okrog gorke peži ter razpravljati o našem položaju, ki je vse prej kot dober. — Frank Zagar.

KOJAKI! Naročite se na knjigo Kojakove Matice S. H. P. J. Matice izda pet knjig, kakor hitro so oglaš dvatisoč naročnikov. Naročnina s pristopnino vred za prvih pet knjig je tri dolarje. Ako ni zastopnika Matice v vaši občini, pošljite naročnino takim Matice: Frank Alon, 2124 South Crawford Ave., Chicago, Ill.

Jeklarska stavka.

V čilakem jeklarskem distriktu je mir.

South Chicago, Ill. — Odkar je državni pravdnik nastopil proti znani detektivski tvrdki, ki je namenjala pretepače, podžigala k plemenskim bojem in celo priporocala požig, je nastal mir v okolici jeklarn. Izginili so znani provokaterski in pretepaški obrzi z ulice. K temu so nekaj pripomogli tudi policajska sodišča, ki so obsojila nekaj teh pretepačev. Polozaj je zdaj tak, da je policijski načelnik odpoklical šest sto policajev, ki so opravljali službo v okolici jeklarn. Policijska straža na postaji v South Chicagu ostane pomnožena le še za šestdeset mož.

Pomožna akcija za jeklarske stavkarje v New Yorku.

New York, N. Y. — Ko je bil sezvan shod, da slišijo poročilo o položaju v jeklarski stavki iz ust voditeljev stavke, se je zbralo na Madison Square Gardenu nad petnajst tisoč delavcev, preden je prvi govornik prišel do besede. Shod je bil velik uspeh in strokovne organizacije so pomnožile stavkovni sklad za sto devet in šestdeset tisoč dolarjev.

Ko je stopil na oder Sidney Hillman, predsednik krojaške organizacije Amalgamated Clothing Workers, in je izročil Fitzpatricku ček za sto tisoč dolarjev kot prispevek svoje organizacije v pomoč jeklarskim stavkarjem, je nastal takojšen aplavz v dvorani, da se je treslo ožračje. Starim delavcem, veteranom v delavskem gibanju so vprisko take solidarnosti do štrajkaških bratov prišle solze v oči. Druge strokovne organizacije so prispevale devet in šestdeset tisoč dolarjev. Shod so sklicale vse delavske organizacije, politične in strokovne.

Druge strokovne organizacije, ki še niso prispevale v stavkovni sklad, so obljubile, da podvzamejo korake v pomoč jeklarskim stavkarjem.

Ameriške vesti.

IZDELOVALCI SMOODK SO ZMAGALI PO DOLGO TRAJNEM BOJU.

Chicago, Ill. — Stavka izdelovalcev smodk v Chicagu je skoro končana. Dosegel se je sporazum s tovarnarji, po katerem prejmejo delavci 24-odstotno povznanje mezd. Podjetniki so se dolgo časa upirali, končno so pa spoznali, da brez delavcev ne morejo izdelovati smodk. In tako so prišli s ponudbo, da se meza povznanja za slabše delo za deset odstotkov, za boljše pa za dvajset odstotkov. Stavkarji so to ponudbo odklonili. Drugi dan je stavkovni odbor prišel s svojim kompromisnim predlogom, ki so ga sprejele vse kompanije razen Havana-American Cigar kompanije. Sodnik je odpustil stavkovne straže brez kazni, ki so bile aretirane pred tovarno te kompanije. Sodnik James Donahue je dejal, da ne more najti postav, po kateri naj kaznuje stavkovne straže.

DELO ZADNJEGA KONGRESA.

Washington, D. C. — Sedanje zasedanje kongresa, ki je ravno kar končalo, je bilo izredno. Kongresno zasedanje je prišlo dne 1. maja na poziv predsednika iz Pariza.

Med glavno legislativno delo kongresa spadajo sledeči dogodki: —

Ustavni amandament za žensko volilno pravico je bil predložen državnim legislativam v potrdilo. Tozadevna resolucija je bila sprejeta v zbornici s 304 proti 89 glasovi, v senatu pa dne 4. junija s 56 proti 25 glasovi.

Zakon za izvedenje vojne prohibicije je bil sprejet, čeprav ga je predsednik vetiral. Tako je bil prejet tudi preklek postav za prihranitev dnevnih svetlobe, da pravno ga je predsednik vetiral. Storjen je bil zaključek, da se brezjavne in telefonske naprave vnejo privatnim lastnikom. Vlada kontrola nad barvili je bila podaljšana do prihodnjega 15. januarja. Reverz zakon za kontrolo živila in kuriva je bil razširjen tudi na oblike in proti nagradovalec živila.

Sključeno je bilo, da se število stalne armade skreči na tri sto tisoč mož v mirnem času.

Vlada je bila pooblašena, da dogradi državno železnico v Alaski.

Sključeno je bilo, da ostanejo določbe za potne liste še nadalje v veljavi, da preprečijo prihod radikalnih elementov v Združene države.

Mnogo časa v senatu je šlo za razpravo o mirovni pogodbi. Sprejetih je bilo mogoče še več postav, ali bi pa bilo izredno kongresno zasedanje preje končano, da se niso kot nit vlekle dolge razprave o mirovni pogodbi na senatnih sejah. Mnogo predloženih predlog ni bilo rešenih. Eschova železniška predloga je bila sprejeta v kongresni zbornici, ni pa bila še predložena senatu in pride na vrsto najbrž takoj, ko se senat snide k novemu zasedanju.

STO IN TISOČDOLARSKI HRA NILNI CERTIFIKATI NA TRGU.

Chicago, Ill. — Zvezni zakladniški department je sedaj izdal nove zvezne hranilne certifikate in sicer po sto in tisoč dolarjev. Ti certifikati imajo stalno nominalno vrednost in niso podvrženi nobenim finančnim izpremembam, kot so n. pr. obveznice svobode. Ti certifikati bodo izplačani v popolni nominalni vrednosti 1. 1924. Obrestujejo se več kot po štiri ni pol odstotka. To je razumeti tako, da sedaj ne plačate celih sto dolarjev za sto dolarski certifikat, ampak ta mesec samo 84 dolarjev in 40 centov, za tisočdolarski certifikat pa 844 dolarjev in leta 1924 bodejo pa dobili polnih sto dolarjev ali tisoč dolarjev izplačanih. Meseca decembra bo pa cena višja za 20c pri sto dolarskem in dva dolarja pri tisočdolarskem certifikatu.

Poleg tega je pa še druga ugodnost in sicer vsak certifikat bo registriran na ime kupca in ga nihče drugi ne bo mogel izmenjati kot pravi lastnik, ki se bo pa moral legitimirati, ko bo hotel izmenjati te certifikate.

Rojakom, ki so dobro finančno podkovani svetujemo, da jih kupijo kolikor jim prepuščajno sredstva. Na izgubi ne bode in denar je tudi varno naložen.

KAKAJ JE BIL ULOŽEN PROTEST PROTI JAPONSKEMU DELAVSKEMU DELEGATU.

Washington, D. C. — Velebizniško časopisje je sicer prineslo vest, da so delavski delegatje protestirali proti japonskemu delavskemu delegatu in zahtevali, da se mu ne dovoli sedež na mednarodni delavski konferenci, niso pa povedali, zakaj se je to zgodilo.

Japonski delavski delegat je predelavce v neki japonski ladjedelnici. Japonski delavci so protestirali proti njegovemu imenovanju. Protest se je izrazil s demonstrativnim javnim žalovanjem. Ko je ladjad odpeljal na morje, so zastavljali kurjači, dokler ni "delavski delegat" prišel k njim in obljubil, da bo zastopal delavske interese na konferenci.

BANDIT SE NORČUJE IZ ŽELEZNIŠKE DRUŽBE.

Casper, Wyo. — Železniški bandit William Carlisle je prišel v pisarno Western Union brzojavne družbe v vojaški uniformi. Spisal je brzojavko, v kateri se zahvaljuje železniški družbi za masen plen, ki ga je ugrabil na osebnem vlakcu. Položil je pol dolarja z brzojavko na mizo in odšel.

Nekoliko kasneje se je oglašil v uredništvu lokalnega lista "Casper Press" in je vprašal urednika, če ima kaj novic o železniškem banditu. Urednik pravi, da ga je spoznal in ga je hotel pridržati, da pokliče pomoč. Bandit je opazil njegove kretnje in je odšel. Zunaj je sedel na avtomobil in se odpeljal.

Železniška družba pričakuje nov roparski napad in pomnožila je straže na svojih vlakih.

SVEŽA KOKOŠJA JAJCA PO \$1.18 TUCAT.

New York, N. Y. — Tudi kokošjih jajc prve kvalitete stane zdaj \$1.16. Trgovci pravijo, da bodo okoli novega leta po dolarju petdeset centov.

Napori entente so zastoj, pravi Čičerin.

Berlin, 5. nov. — (Poroča I. D. Levine). — "Naša stališča glede na mir z entento se ni spremenilo od spomladi, ko je bila Buflittova mislija v Moskvi", je dejal Čičerin, sovjetski komisar za zunanje stvari, ko sem ga intervjuval pred nekaj tedni v Moskvi.

"Kakor smo bili takrat, tako smo danes pripravljeni pogajati se za mir pod pogojem, če se odpravi blokada, odstranijo tuje čete z ruskega ozemlja in ako se demobilizirajo vse armade na teritoriji stare ruske države. Pripravljeni smo tudi prevzeti državne dolgeve stare Rusije.

To so generalni pogoji. V detajlih bo seveda treba nekaj sprememb. Kjer so bile na spomlad sovjetske republike v obmejnih ruskih državah, tam so zdaj vlade bele garde, kot n. pr. v Letviji, Litvi in Ukrajini. V prošlem poletju smo morali zanemariti zapadno fronto, ker smo hoteli dočeti uničiti Kolčaka in to se je v dobri meri tudi zgodilo.

Kljub temu želimo imeti mir z belimi vlada in v obmejnih državah in v ta namen smo že odprli pogajanja z Estonijo. Nismo napadli teh držav, kajti naš program je, da si delavci povsod sami izvojujejo njihovo svobodo. Sovjetske republike v baltskih deželah so bile ustanovljene od domačinov samih, ko so se vrnili iz vojne domov, in mi smo jim priskočili na pomoč šele potem, ko je buržoazija poklicala Nemce, Angleže in Švede, da ji pomagajo izstrmgljati sovjetsko vlado.

Mir nam bo pomagal, da se organiziramo gospodarsko. Blokada je velika krivica in povzročila je dosti trpljenja v Rusiji, ali za daviti nas ne more.

Ko sem vprašal Čičerina, koliko časa se more vzdržati sovjetska vlada v sedanjih razmerah, je odgovoril: "Naša vlada ni v nobeni nevarnosti. Zavezniki se nas blokirali in napadli iz strahu, da naša eklatenca zanese socialno revolucijo v njihove države. Ali zavezniki se motijo, če mislijo, da nas bodo uničili. Podlisanje malih, obmejnih narodov proti nam je brez uspeha. Vsi oni narodi ni se ne neodvisnost, toda Kolčak, Denikin in Judenich imajo v programu vpostavljenje avtokratičnega ruskega cesarstva. Finska, Litva, Estonija, Letvija, in tudi Poljska dobro vedo, da smaga monarhistov pomeni konec njihove neodvisnosti in zato nimajo nobenega veselja za vojno proti nam."

Na vprašanje, kakšne garancije ima sovjetska Rusija, da ne bo vodila revolucionarne propagande v drugih državah, ako se sklene mir, je rekel Čičerin, da mirovna pogodba določa vzajemne odgovornosti. Ako se sklene mir z Združenimi državami, morata se obe sili zavezati, da Rusija ne bo podpirala nobene agitacije v Ameriki, Amerika pa nobene protirevolucionarne agitacije v Rusiji.

Dalje je rekel Čičerin, da je sovjetska Rusija pripravljena, da menjavati produkte z zapadnimi državami, ne bo pa sklepala nobene trgovske zveze. Trgovina mora biti svobodna. Sovjetska vlada je tudi pri volji dati inozemskim kapitalistom gotove liberalne koncesije. Zavezniki se vedno prezirajo te pogoje, ker upajo na padec boljševikov, toda varajo se. Rdeča armada raste dnevno. V minoli sezoni se je izveževalo 40.000 novih častnikov, ki so večinoma proletarci in polni navdušenja za boj za socialno revolucijo. To je prvi kontingent te vrste v zgodovini sveta.

21 Maročanov ustreljenih. Madrid. — Španske oblasti so dale ustreliti 21 maroških četašev v Tetuanu, vzhodno od Tangiera, ki so bili krivi uboja več španskih častnikov.

POTREBUJEMO izučeno kuharico 5621 Northumberland Ave. Pittsburgh, Pa. (Tel. Bell Phone: Hazel 2506.)

POTREBUJEMO DELAVCE za delo v KEMIČNI tovarni, pri ogledu in sestavi apna. Oglasite se: KEYSTONE WOOD PRODUCTS COMPANY, First National Bank Bldg. OLEAN, New York.

NEIZUČENE DELAVKE POZOR!

Dekleta in mlade žene čitajte to. Tukaj se vam nudi vaša ugodna prilika, da zaslužite lep denar skozi vse leto.

PRIUČITE SE ROKODELSTVA.

Naučite se delati pri "punč-prsi" v splošni tovarni. Hrana po ceni. Krasna okolica.

Oglasite se pripravljene za delo ob 7:30 zjutraj pri:

CONTINENTAL CAN CO., INC.

2221 S. Halsted St., Chicago.

POTREBUJEME MLADENICA ZA DELO V URADU.

Mora biti nad 16 let star. Ugodna prilika za napredek. Oglasi naj se takoj:

H. J. HEINZ, 342 N. Western Ave., Chicago.

DEKLETA IN ŽENE

za lahko delo. Izbirati semena.

Dobra plača. Pri: LEONARD SEED CO. 226 W. Kinzie St., Chicago, Ill.

Važno za potnike.

KATERI SE NIMATE POTREBNIH LISTIN ZA POPOTOVANJE, NE HODITE V NEW YORK, DA SE NE PRIPE TI TUDI VAM ISTO KOT MNOGIM, KI ČAKAJO VEČ MENECEV NA ŠIFKARTE IN BOGATILJO ŽIDOVSEKE AGENTE. OBRNITE SE NA NAS IN MI VAM BOMO V PAR DNEVNIH PRESKREBELI POTNE LISTE, ŠIFKARTO, NAJBOLJŠI PARNIK IN VSE, KAR SE POTREBUJE ZA POTOVANJE VSE TO PO NAJNIZJI CENI; S TEM SI PRIHRANITE DENAR, TRUD IN ČAS.

OPRAVLJAMO VSE NOTAR-SKE POSLE (COMMISSIONER-OF DEEDS), KUPUJEMO BON-DE IN DRUGE VREDNOSTNE PAPIRJE. MENJAMO IN POŠILJAMO DENAR, IZVAŽAMO POLJEDELJSKE IN INDUSTRIJSKE STROJE TER VSKOVRSTNE STVARI V STARI KRAJ.

TVERDKA JE SLOVENSKA IN IMA DRŽAVNO DOVOLJENJE ZA POSLOVANJE TER JE REGISTRIRANA PO ZAKONU DRŽAVE NEW YORK.

EUROPEAN TRADING AND EXPORT CO. 86 NINTH AVE. NEW YORK, N. Y.

150 ŠTRUKELJ IN V. HORAK, lastnika.

Telegram: Slavia. Teleph. Chelsea 3066.

Na Sveti večer doma pri vaši, ako pošljete bakse z Relief ladjó, katera odpluje sredi decembra pod ameriško zastavo naravnost v Jugoslavijo (Gravosa) v Dobrovnik.

Zapokajte takoj vaše blago in jedila, katera se ne pokvari. Bakse zahijte dobro in jih pošljite na nas, kakor tudi natančni naslov prejemalca v domovini, in money order od vsakega funta 14c. Za bakse vam garantiramo, in pomislite na veselje doma vaših družin na sveti večer. Vse pošljite na

European Trading & Export Co. 86 Ninth Ave. New York City.

ŽELITE POTOVATI DOMOV?

Če se imate parohodni listek ali ne, pošljite ali pa pridite v svojo lastno korist k bandedi tvrdki EMIL KISS, 133 Second Ave., New York, N. Y.

Slovenske Narodne

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Podporna Jednota.

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

GLAVNI ODBOR ZA DOBO 1919-1922.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODBOR.

PREDSEDNIK: Vincens Cahkar, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

PODPREDSEDNIK: Anton Hrst, Box 140, Canonsburg, Pa.

TAJNIK: JOHN VERDERBAR, 2706 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

TAJNIK BOLNIŠKEGA ODDJELA: Paul Berger, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago.

BLAGAJNIK: Anton J. Terbovec, Box 1, Cicero, Ill.

UPRAVITELJ GLASILA: Filip Godina, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

POROTNI ODBOR.

Jože Ambrožič, predsednik, Box 351, Canonsburg, Pa.

John Underwood, 408 May St., Springfield, Ill.

Martin Zelenikar, Box 278, Harborton, Ohio.

Joe Radicek, Box 432, Smithton, Pa.

Frank Souhak, 5800 Prosser Ave., Cleveland, Ohio.

BOLNIŠKI ODBOR.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZHOĐNO OKROŽJE: Rudolf Pisterich, Box 436, Bridgeville, Pa.

Anton Radicek, Box 73, Wick Haven, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sular, Box 104, Green, Kans., in Jugoslaviji.

Leo Kuhar, Box 248, Gilbert, Minn., in severozahodu.

Nadzorni odbor.

Matt Petrovič, predsednik, 15017 Waterloo Rd., Collingswood, Ohio.

John Ambrožič, 418 Pierce St., Eveleth, Minn.

Joe Kulon, 1907, E. 74th St., Cleveland, Ohio.

Tiskovni odbor.

Vincens Cahkar, Jože Ambrožič in Matt Petrovič.

EDUKATIVNI ODBOR.

PREDSEDNIK: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

John Trécl, Box 161, Lawrence, Pa.

John Owen, 245 Englewood, Detroit, Mich.

Joe Shuk, 1101 E. 83. St., Cleveland, Ohio.

Mary Udovc, 1844 So. Racine Ave., Chicago, Ill.

VROVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETA": Jože Zvernik.

POZORI! — Vse denarne poliljave in stvari, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote sploh, naj se pošljijo na naslov: John Verderbar, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse denarne bolniške podpore naj se pošljijo Paul Bergerju, tajniku bolniškega odbora v gl. ured.

Vse prisilne glave poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošljijo M. Petroviču, predsedniku nadomestnega odbora, šiger naslov je zgornj.

Vsi prisilni na gl. porotni odbor se naj pošljijo na naslov: Jože Ambrožič, Box 351, Canonsburg, Pa.

Vse prisilne proti uredu glasilca se naj pošljijo predsedniku tiskovnega odbora Vincens Canharju.

Vsi dopisi in drugi spisi, naslovi, agenci, naročila in spisi vsi, kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošljijo na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Prazniki se bližajo!

Ob tem času navadno vsako židovsko otroc vlija veselje. Vsi sorodniki doma v starem kraju niso vili tega veselja še nad 4 leta, da na njim napravijo to veselje, pošljite njim vsaj nekaj denarja, to se stori!

NAJHITREJŠE, ZANESLJIVEJŠE IN NAJCENEJŠE

V tem, da odpočijete prahu na val denar, vašim dragim v staro domovino. Sicer pa tega ne odlašajte, ako želite, da to sprejmejo za božično in novoletno praznik, kar pošta je sedaj zelo obilna in stihne s starim krajem so zelo otežene.

Zapomnite si, da je največ veselja za praznike napraviti svojcem v domovini ako jim pošljete denar. Ako koder želi kaj vaš pojasnila o našem podjetju in poslovanju, naj se obrne do nas za pojasnila in cenike, katere dragevolje pošljemo vsakemu brezplačno na njihovo željo. Pišite na:

John Nemeth State Bank
157 Second Ave., cor. 3rd St.,
NEW YORK CITY

NEW YORK

JE SREDIŠČE SVETOVNEGA PROMETA V VSEH OZIRIH.

Denarne poliljave — Potovanje v stari kraj — Svojce in prijatelje dobiti in domovino sem — vse to se izvrši najhitreje in najzanesljiveje v velikem New Yorku s posredovanjem v obse znan, nad DVAJSET let obstojele ter zlasti našim rojakom priljubljene

POTNIŠKE PISARNE IN BANKE

EMIL KISS

Ta tvrdha pošilja denar zanesljivo, hitro in po najnižji dnevni ceni, zastane vse parohodne družbe, lastevlje menlice (DRAFTS) na vse zanesljive denarne zavode sveta, sprejema denarne vlogo, jih obrestuje od dnova vložitve in izplačuje vlogo brez odpovedi.

Ta tvrdha vam daje GARANCIJO za vse poslovanje. Če kaj potrebujete, NE poskušajte drugje, temveč vselej vprašajte to tvrdha za pojasnila, katera dobiti brezplačno. Pišite ali pridite osebno na:

EMIL KISS,
133 SECOND AVE., cor. 8th St.,
NEW YORK, N. Y.

Vstanovljeno 1896.

Phone: Orchard 4230.

Pod nadzorstvom državnega bančnega oddelka.

NAPREDEK

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjate s njenimi mišljami, podpirajte trgovce, ki oglašajo v Prosveti. — V zalogi imam vse za vsakdanje potrebščine po zmerni ceni.

ANTON ZOENIK,
Hermine, Pa.

NAROČNIKOM V POJASNILU.

Za oglase so odgovorni le oglaševalci sami. Mi ne sprejemamo de njihov nobene odgovornosti. Vaak, kdor kaj kupi iz oglasov in če mi ni všeč, naj sam sebi pripiše. Vse odgovornosti in posledice naj nosi vaak sam. Upravihtvo lista.

Inozemstvo.

NOV NAPAD SE PRIPRAVLJA NA RUSIJO.

Is Londona so zopet bruhanle vesti o "revoluciji" v Moskvi in o "smagah" Denikina.

Včeraj je "Associated Press" zopet razposlala brzojavke iz Helsinkforsa in Stockholma čez London, da je v Moskvi "izbruhnila velika revolucija" in da je sovjetska vlada "na robu padea". Dalje poročajo, da se je v Uralih uprlo 55.000 mož rdeče armade in da je 20.000 Ukrajincev dezertiralo iz armade generala Petlura in "prestopilo" na Denikinovo stran.

Vse te "vesti" so si do pišice podobne "novicam", ki so bile razširjene ob času, ko je Judenič prišel s svojo "slavno" ofenzivo proti Petrogradu; tudi takrat je bila "velika kontrarevolucija" v Moskvi, Lenin je zapri Trockija in Trockij je zapri Lenina in go-dilo so se še druge "strašne reči" v sovjetski republiki. Vse dotične vesti so se pozneje izkazale za zlagane od prve do zadnje črke.

Znamenja so tukaj, da se zopet nekaj pripravlja v imperialističnih taborih. Najbrž se izvrši na- skok na mirovno konferenco v Dorpatu, katere ne morejo trpeti gospodje v Parizu.

Ponesrečena revolucija v Vladivostoku.

Vladivostok, 18. nov. — Revolucija proti Kolčakovu vladi v tem mestu je trajala dva dni in vodili so jo socialni revolucionarji s pomočjo Čehoslovakov. Včeraj (17. nov.) je zmagostvo socialnih revolucionarjev ob osmih zjutraj proklamiralo novo, demokratično in reprezentativno vlado v Vladivostoku, ki je bila organizirana na vojaškem vlakcu generala Gajda. Ivan Aleksandrovč Jakušin je bil imenovan provizoričnim predsednikom in general Gajda, ki je poveljeval Kolčakovi armadi v Uralih predno je re- zigniral, je bil imenovan vrhovnim poveljnikom revolucionarnih čet.

Revolucionarji so upali, da pridobijo na svojo stran vladne čete, o katerih se je vedelo, da so ne- zadovoljne; obenem so računali, da imajo na svoji strani 2000 mož, s katerimi lahko porazijo 1500 mož Kolčakove posadke pod vodstvom generala Rozanova.

Ob dveh popoldne se je začel boj. Zavezniški in ameriški častniki so prejšnji dan na sestanku zaključili, da se ne bodo mešali v konflikt, ki so ga smatrali za notranjo politično zadevo. Večje število Čehov je tudi izjavilo, da ostanejo nevtralni. Zavezniški so le zadržali svoja skladišča v pristanišču in v bližini kolodvora s močnimi patruljami, da se ne bi ena ne druga strana polastila njihovega materiala.

Glavna postojanka revolucionarjev je bila železniška postaja, kjer se je nahajal vlak generala Gajda. Na vlak je bila razobešena belozelena zastava sibirskes- tavodajne skupščine, katero je Kolčak razpustil pozimi leta 1918. Na zastavi so bile besede "Za stavodajno skupščino." To- da revolucionarji so imeli takoj od začetka težavno stališče. Pri- čakovanj dezertirjev iz vladne armade ni bilo. Ob štirih popoldne je Rozanov odprl ogenj iz topov na Svetloskovem mostu na kolo- dvor in kmalu potem so se ogla- sile streljane in navadne puške. Štiri ure je trajal divji boj za po- sest kolodvora. Topovi s mosta so odločili bitko. Rebeli so se morali umakniti s kolodvora in iskati za- vetja. Bojevanje se je nadaljevalo toliko časa dokler ni padel kolo- dvor in vlak z generalom Gajdo je prišel v roke kolčakovcem. Gajda je ranjen. Rebelne čete so se razkropile in par sto je bilo ujetih in ustreljenih. Okrog sto mož je bilo ubitih in ranjenih na obeh straneh.

Revolta pa še ni končana. Kol- čakove čete se ne upajo iz mesta, kajti prebivalstvo v okolici je na strani revolucionarjev in krvavi boji se lahko vsak čas ponove.

Nova revolucija v Egiptu.

London. — Po novjših vesteh iz Kaira so se ponovili boji med domačini in angleškimi četami v torek. Okrog 10.000 revolucionar- jev je napadlo poljske postaje v Kairu in ko so čete streljale na rebelne, je obležalo deset mrtvih in 120 ranjenih.

Ententa je aranžirala volitve na Ogrskem.

Budapešta. — George Clark, zastopnik mirovne konference, je na sestanku predstavnikov ogr- skih političnih strank 17. t. m. pre- čital sklep vrhovnega zavezniške- ga veta, da entento bo sklenila mir le s tisto ogrsko vlado, ki bo pred- stavila vsega ljudstva na Ogr- skem. Dalje zahteva ententa, da mora sedanji ministrski predse- dnik Friedrich takoj odstopiti, se- staviti se mora provizorična vlada iz zastopnikov vseh strank, ki naj takoj razpiše volitve za ustavo- dajno skupščino; volitve morajo biti svobodne.

Posledica tega ultimata je bila, da je Friedrich res odstopil 18. t. m. in Karl Huszar, po poklicu učitel- jev in vodja krščanskih social- cev, je bil delegiran, da organizi- ra novo vlado. Socialisti niso za- dovoljni s Huszarjem in so odklo- nili sodelovanje v novi vladi, toda Huszar se še trudi, da sestavi koalicijsko vlado. Volitve se vrše 21. decembra in moški ter ženske s 24. letom imajo volilno pravico.

General Horty, poveljnik ogr- ske narodne garde, je izjavil, da on je monarhist in da bo vsak po- skus proletarijata za novo vstajo zadušil s krvjo.

Ludendorff in Bernstorff si očitata laži.

Berlin. — Zbornišča preiskava odgovornosti za vojno je povzro- čila zadnje dni majhno senzacijo. Kot priča sta bila poklicana bivši general Ludendorff, šef kaiserje- vega generalnega štaba, in Bern- storff, bivši nemški poslanik v Ameriki. Oba sta obkledala drug drugega s lažnikom. Bernstorff je obtožil Ludendorffa, da je bil on največ kriv, da ni bilo Wilsonovo mirovno posredovanje uspešno v decembru 1916, medtem ko je Ludendorff dejal, da je Bernstorff deloval proti interesom Nemčije v Washingtonu. Po izjavi obeh sta — oboja lažnika.

Imperialisti se topo za koncesije v Rusiji.

London. — Polkovnik J. Ward, ki je bil nekaj časa angleški "po- slanik" pri Kolčakovu vladi v Omsku, je dejal v četrtki v parla- mentu, da so imeli Kolčakovi mi- nistri tako veliko zaupanje vanj, da so mu pokazali nekatere doku- mente, ki so naravnost presenet- ljivi. Neka vlada se je na primer poudarila Kolčaku, da prevzame nalogo za vpostavljenje reda v Rusiji, ako dobi v svojo absolutno posest 50 kvadratnih milj ozemlja v severnih Uralih, kjer so bogati rudniki platine. Dalje je dotična vlada predlagala, da za gotov majhen kos Sibirije prevzame pla- čilo vseh dolgov v Rusiji, starih in novih.

Kdo bo prehranil Dunaj?

London. — Lloyd George je re- kel 20. t. m. v zbornici, da je Anglija že dala tri milijone in pol sterlingov za prehranitev lačnega prebivalstva na Dunaju, toda več ne bo števila, ako ne pomaga Amerika.

Delavske demonstracije v Glasgou.

Glasgow, Anglija. — Ko so de- lavci, uslužbeni pri J. & P. Coates Thread Co., izvedli zadnji ponde- ljek, da zborujejo delničarji druž- be z namenom, da si razdelijo velik dobiček, so zapustili tovarne in obkolili poslopje, kjer se je vršilo zborovanje. David Kirkwood, vod- ja delavcev, je nagovoril delničar- je, da naj porabijo dobiček za gradnjo delavskih domov in da naj povečajo plače delavcem, da ne bodo stradali njihovi otroci in se število na oltarju kapitaliz- ma. Ko so delničarji odhajali iz poslopja, so jih delavci sprejeli z demonstrativnimi klici in nato se med prepevanjem "Internaciona- le" korakali pred mestno hišo no- seči napis "Coates imajo vse, toda naša deca je brez čista (suk- njice)."

Italijanski "Ornogorci" bi se ra- di polastili Kotorja.

Rim. — 21. t. m. je zapustilo Brindisi 600 črnogorskih prostovoljcev, ki so na potu v Kotor, na dalmatinski obali, da ga okupira- jo.

(Gornja vest je vsekakor po- božna želja italijanskih imperia- listov. — Op. ur.)

Ameriški vojaki v Nemčiji so "predobrji" z ženskami.

Coblenz, Nemčija. — Ameriško poveljstvo je pred nekaj dnevi dovolilo vojakom obdevanje z nemškimi prebivalstvom. Posledica

je, da se Nemci pritožujejo, da so ameriški vojaki "predobrji" z nemškimi dekleti in ženami in kar sipljejo denar za darila in pijače v kavarnah.

Ameriške čete pojdejo v Šlezijo.

London. — Vojni minister Churchill je izjavil v zbornici v četrtki, da pojde 33 bataljonov angleških, francoskih, italijanskih in ameriških čet v dežele, kjer se imajo vršiti plebisciti na temelju mirovne pogodbe. Štirje ameriški bataljoni pojdejo v gornjo Šlezijo.

V Londonu prerokujejo rdečo re- volucijo v Nemčiji.

London. — General F. B. Maurice, bivši šef angleškega general- nega štaba, piše v "Daily Mailu," da on pričakuje v kratkem času monarhistično vstajo v Nem- čiji, kateri bo najpogostejša bolj- ševska revolucija. Zadržna posta- vi po mnenju Mauriceja vso Ev- ropo v "največjo nevarnost."

Delavci v Angliji zahtevajo naci- onaliziranje pivovarstva.

London. — Organizirano delav- stvo v Angliji je pričelo kampa- njo za nacionaliziranje pivovar- n, žganjarn in gostiln sploh. Delav- ski voditelji pravijo, da angleški delavci si ne bo pustili vzeti piva, pa naj delajo fanatiki kar hočejo. Istočasno se vrši delavska kampa- nja za nacionaliziranje rudnikov, železnic in parnikov.

Švedska je odločila tigo narodov za eno leto.

Stockholm. — Švedski parla- ment je zaključil, da se glede na vstop Švedske v ligo narodov po- čeka eno leto. Švedska bi bila rada na jasnem, kaj stori Amerika v tem oziru.

Ogrski monarhisti se roga- jo ententi.

Budapešta. — Štefan Friedrich, sedanji predsednik vlade, je izja- vil, da se ne bo pokoril zavezni- kom in ne bo odstopil niti sestavi koalicijskega kabineta, kakor za- htevajo v Parizu. Ogrski monar- histi pravijo, da ne odstopijo za- padnega dela Ogrske Avstriji, kot se glasi st. germainška pogodba.

Švica stopi v ligo narodov.

Bern. — Švicarski zvečni svet je 19. 1. m. po osemindesetih debati sklenil s 124 glasovi proti 45, da Švica stopi v ligo držav.

Bolgari podpisajo mir 27. novembra.

Pariz. — Vrhovni svet je skle- nil, da bolgarski delegatje podpi- šejo mirovno pogodbo v Neuillyju 27. novembra.

Vojna v Afganistanu.

London. — Trije britaki letal- ci so 13. novembra bombardirali tri vasi v Afganistanu tik sever- nozapadne indijske meje. Vrgli so pet ton dinamita.

Spartakovci prijeti v belgijskem paru.

Aix-la-Chapelle. — Zgodnje dni je bilo prijetih več nemških spar- takovcev, ki so vodili agitacijo v krajih belgijske okupacijske zone.

"BREZDOMOVINCI."

"La Populaire" v Parizu je pi- sal 18. oktobra sledeče:

Na vzhodnem kolodvoru kakor tudi na postaji St. Lazaire se na- hajajo že štiri dni čudna taboriš- ča. Med kupi kovčkov, žakljev in eul je nastanjenih več sto moških, žensk in otrok. Nekateri spe na svoji prtljaji, drugi pa se sedijo v nemi rezignaciji. Tam čepi žena in pritiska dojenčka k pr- sim. V kotu je raztrgan brivec, ki brije svojega tovariša brez mi- la. Vse je umazano; nobene higi- jene. A nihče se ne zmeni za te ljudi.

Jugoslovani so, Poljaki in Ru- teni, ki so na potu iz Amerike v Švico. Amerika jih je izgnala, ker niso bili državljani in zdaj čakajo v Parizu, dali jih sprejme Švica. Odgovora ni. Švica se menda ne briga za nje in — nihče se ne br- gaš. Naše oblasti se ne zmenijo.

Ljudje ne razumejo francosko. Ako jih nagovorijo, se gledajo de- belo, posebno ženske in mrmrajo eno samo besedo: comprendre (razumem). Ta beseda je tako dolgočasna!

Ako jih zavrže Švica, kaj po- tem? Skandal te vrste se ne sme nadaljevati. Delež škandala od- pada na ljudstvo dežele, ki je vedno veljala za pribežališče tla- čenih in preganjenih.

POTOP.

Zgodovinski

romana

Spleti H. Sienkiewicza. Poslovenil Podravski.

(Mladostevalec)

In res se je pokazalo, da je okoristil Volodi- jevski temo, burjo in dež, vodil svoj polk navzdol za obrežjem blatne reke ter se zmuznil mimo Rad- zivilovega desnega krila, ki je segalo k strugi, ter prebrodil na desno stran. Temu v dokaz je služilo nekoliko konj, ki so tičali do trebulja v blatu.

Po daljši sledi je bilo spoznati, da je zdiralj z vso silo proti Kejdnam. Hetman je takoj uganil iz tega, da je nameraval dospeti k Horo- koviju in k Jakobu Kmiticu na Podlesje.

Vprašanje pa je, če ne pože na poti mimo Kejdnanov mesta, če ne poskusi opliniti gradu? Pomisli knez in sree se mu je pritem skrčilo. Večina njegovega bogastva in dragocenosti je bilo v gradu. Kmiticu je bilo sicer naročeno, utrditi mesto ter je zavarovati s pešci, toda ne- zavarovani grad postane vendar le lahko žrtev prednega polkovnika. Saj je imel časa dovolj za ta posel, kajti pustil je preganjalce za kakih šest ur daleč za seboj, ker je izmotal že zvečer iz zadrege.

Na vsak način je bilo treba hiteti na vse pretege na pomoč prebivalcem v Kejdaneh. Knez je zapustil pešce ter odinil s konjico domu.

Ko je dospel v Kejdane, ni našel več Kmiti- ca, pač pa je bilo tam vse v najlepšem redu. Pri pogledu na dogotovljene nasipe in na njih raz- postavljene topove se je knez zelo začudil ter ma- homa razvidel, da je mladi polkovnik izvršil ta posel nenavadno dobro. Še isti dan proti večeru je šel knez s Ganehofom ogledat nasipe.

"Vse to je on izvršil po lastni inicijativi," je rekel knez polkovniku, "a naredil je vse tako dobro, da se je lahko ubraniti celo topničarjem. Ako si ta človek ne zlomi vratu v mladosti, do- neko se mnogo v življenju."

Bil je še drugi človek, katerega je isto tako občudoval hetman, in ko bi ta človek ne bil Volo- dijevski, bil bi kmalu gotov v vstajo, kakor je dejal sam knez.

"Da bi le imel še več takšnih ljudi!" je re- kel Ganehofu. "Kmitie je mogoče še gibnejši, toda manjka mu skušenj; oni pa se je vzgojil za Dneprom v šoli kneza Jeremije."

"Kaj nameravate učiniti z njim, svetli knez? Li nameravate še nadaljevati preganjanje?" vpraša Ganehof.

Knez ga pogleda ter odločno reče: "Ne spleča se! Tebe pobije, pred menoj pa zbeži!"

Čez nekaj časa pa nagubanči čelo ter de: "Vsekako pa je potrebno, da se odpravimo na Podlesje in zaplečemo z zavezniki."

"Toda, ako odrinemo od tod," omeni Gane- dorf, "pa tukaj vsi zgrabiijo za orožje ter planejo nad Švede."

"Kateri vsi?"

"Kmetje in plemstvo ... Toda oni se ne za-

dovolje s Švedi, marveč mahnejo še po nekato- lih, katere dolže, da so zakrivil to vojno."

"Rad bi pomagal bratu Boguslavu. Ne vem, ali se bo mogel ubraniti zaveznikom na Podlesju, ali ne?"

"Več nam mora biti mar Litva, da jo ohr- nimo v pokorščini švedskemu kralju."

Knez jame hoditi semtertje po sobi.

"Ko bi se mi samo posrečilo, dobiti na kak način v roke Horotkeviča in Jakoba Kmitica! ... Oplinita in ugonobita mi posestva, niti kamen na kamenu mi ne pustita."

"Treba se bo dogovoriti z generalom Pon- tusom, da pošlje sem nekoliko vojakov, dokler bo- mo imeli mi opraviti na Podlesju."

"S Pontusom ... Nikdar!" odvrne Radzivil, kateremu je kri mahoma šinila v glavo. "Raje s samimi kraljem. Čemu naj stopim v dogovor s služabnikom, ko se pa lahko dogovorim s sva- enakim? Ko bi kralj ukazal Pontusu, naj mi pošlje dva tisoč konjkov, bi bilo vse kaj druge- ga ... Toda Pontusa nikdar ne prosim pomoči. Treba je poslati nekoga h kralju, ter se z njim spustiti v dogovor."

Medlo Ganehofovo lice je lahko zardelo in v očeh se mu je zabiščal ogenj.

"Ko bi, svetli knez, ukazali ..."

"Ti bi rad odšel, to vem, pa če tudi dospel, to je kaj drugega. Nemoj si in sedaj je nevarno tuje- jem hoditi po razburjeni deželi. Kdo pa tudi vé, kje je sedaj kralj. Treba ga bo iskati po vsej deželi ... Pri tem ... Ne, ni mogoče ... Ti ne pojdeš ... Mogoče pošljem kakega znamenitega veljaka, da se kralj prepriča, da me še niso va- zapustili."

"Neizkušena ni dobro poslati," reče boja- ljivo Ganehof.

"Saj poslanec nima drugega truda, kakor da odda moja pisma ter mi prinese odgovor. Po- jasniti kralju, da nisem jaz naročil poboja Šve- dov v Klevaneh, pa tudi lahko vsak zmore."

Ganehof je molčal.

Knez jame znovič hoditi z nemirnimi koraki po sobani. Videlo se je, kako so mu možgani delovali. Od onega časa, ko se je zvezal s Švedi, ni imel niti trenutka miru. Vjedal se je, prehl dokaj nočij brez spanja ter očitno hiral. Ofi so se mu udrele; poprej rdeče lice mu je postalo zasnelo in lasje so mu osiveli. Ganehof mu je sledil z očmi ter ni izgubljal nadeje, da ga knez pošlje h kralju.

Toda knez obstane nakrat ter se udari s pest- jo ob čelo.

"Dva polka konjkov naj takoj zasleda konje! Jaz sam jih popeljem."

Ganehof ga začudeno pogleda.

"Vojna!" vpraša nehoté.

"Stopaj!" reče knez. "Bog dal, da bi ne bilo še prepozno!"

VI.

Ko je dovršil Kmitie nasip in zavaroval Kejdane pred nepričakovanim napadom, se je od- pravil na čelo petdesetih dragoncev v Bileviče, da izpolni knezov ukaz. Potoma se ga je polasti- nekak nemir, trepetal je pri misli, da se mu meč- nik upré, valed česar je on potem primoran rabiti nasilje.

POTREBUJEMO

DELAVCE

Stalno delo, dobra plača.
THE STREETS CO.,
W. 48th & S. Morgan Sts.,
Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

MIZARJE PRI

železnih vozovih; delo od kosa, popraviljanje kar.
THE STREETS CO.,
W. 48th & S. Morgan Sts.,
Chicago, Ill.

V OGOVORE PROHIBICIJ!

KUHAJ SAM DOMA! Iz naše- ga izvrstnega Malta iz naše- ga izvrstnega Malta in hmelja na- pravi lahko vsak sam dobro pivo, katero vas osveži in okrepi kot v starih časih. 10 galon pijače za \$2.25. Pišite še danes, dokler še la- hko pošljemo po pošti vaš potreb- na navodila. Kakovost je jamčena in pri večjih naročilih damo popust. Frank Oglar, 6401 Superior Ave., Cleveland, Ohio. Za Collinwood sprejema naročila Matt Petrovich Candy Store, 15617 Waterloo Rd., Collinwood, Ohio.

NE MENJUJTE

svoj denar, dokler nimata po- jasnila glede parobrodskih list- kov, denarnih polijatev, menjic in hranjenja denarja od

EMIL KISS, bankir,
133 Second Ave.,
New York, N. Y.

Kapital vloge in
publični zalogi
blizu \$9,000,000.

Pošljamo denar v staro domovino.

Sedaj lahko pošljemo denar v vse kraje na

Slovensko, Hrvatsko, Dalmacijo in Istro.

Nadalje pošljamo denar tudi v Srbijo, Bulgarsko in Romunsko.

Jamčimo za vas poslani denar, enako kot pred vojno, da bode hitro in točno izplačan.

KASPAR STATE BANK

1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Naravnost iz izvrstnega Malta in hmelja, kar vas osveži in okrepi.

PIVO

Vi lahko imate najboljša vrste domače varjene

ČEMU SI BELITI GLAVO—DELAJTE SAMI SVOJE PIVO DOMA.

NAS izvrstno pitelno mešanico kupite v malt naravnost ali dobro pivo. Nasta nevarnost, da vam ga kdo izmed tistih, ki se navedejo na najbližnjega okrajnega k- devalera, vzame!

VRETA zadovoljnih odjemalcev naročilo od dne do dne na tisoče, kar je dokaz, da naše pivo ima najboljši na trgu. Nastavljen od tistih, ki se ne dolgo trudi, da napravijo nekaj zelo dobrega za vas.

NAS čas prodajo tega je samo na kratke odmerke. Zaken nam bode preprečil vsako nedolžno prodajanje tega po 1. januarja, 1920, karj poslužila se nalaga "Home brew" dokler se je še kaj v saladi. Na sprejem \$1.50 vam pošljemo vse to pripravo in smat, ki vam dajo dovolj za pet galonov dobre pijače, tako ki ima pivo le čisto pivo. Mi vam pošljemo tudi vse potrebne navodila kako se dela to pivo.

TA POSREDA POUČBA VELJA LE ZA DOBO 20 DNI.

Dovolj te priprave za 20 galon piva vam pošljemo za svoto \$2.50. Vi si prihranite \$1.50. Do sedaj je še ni postalo ki zahvalna pošiljanje našega "Homebrew". To se vse truje našega alkohola. Vse je vrsteno le na to, da si naredite dobro pijačo in sicer po naših navodilih, ki vam jih pošljemo in to lahko storite.

Pošljite nam vaš naročilo še danes za hitro pošiljatev in mi VAM JAMČIMO PO- POLNO ZADOVOLJNOST.

Naše knjige polna različnih načinov kako se ima narediti kupa piva, vse to in druge fine litera, vam pošljemo (poštneine vključno) za \$1.00 v gotovem denarju ali Money Order.

Nedolga va na: MICHIGAN WHOLESALE HOME BREW SUPPLY CO., 281 FARMWORTH AVE., DETROIT, MICH.

Henry J. Schnitzer State Bank

ENA NAJSTAREJŠIH BANK, KI STOJI POD STALNO DRŽAVNO KONTROLO

RAZPOŠILJA DENAR NA VSE KRAJE S POLNO GARANCIJO, PRODAJA VOZNE LISTKE ZA VSE ČRTE PO ORIGINALNI CENI, IZVRŠUJE VSE ZADEVE V STAREM KRAJU

Ki želo poslati v staro domovino, ki želo poslati denar ali kateri imajo opraviti katerekoli zadevo v stari domovini, naj se obrnejo na našo banko, ki služi svojim rojakom že preko 2 let v popolno zado- voljstvo, pošteno in sigurno.

VSESTRANSKA NAVODILA IN POJASNILA dobi vsakdo tako v materialnem jeziku.

HENRY J. SCHNITZER STATE BANK

141 Washington Street New York, N. Y.